

speten, want hij beschouwde Ten Kate als de grootste nederlandse dichter van die tijd.

Doch toen Andersen in 1868 voor de derde maal naar Holland kwam, heeft hij Ten Kate ontmoet en vriendschap met hem gesloten. Ten Kate wilde toen de sprookjes in dichtvorm uitgeven, welke uitgave in 1868 is verschenen. Andersen is hiervoor zeer dankbaar geweest" en heeft Ten Kate in een brief uitbundig bedankt 4).

Van Andersens bezoek van 1866 aan Utrecht wordt in het Utrechts Provinciaal en Stedelijk Dagblad geen melding gemaakt.

G. CATHARINA VAN DE GRAFT

4) A. w., blz. 161, 162.

HET SILVERPOPPEGOET VAN CLARA JOHANNA KRIECX

Momenteel wordt tot eind februari een tentoonstelling van antiek zilverspeelgoed gehouden in het Goud- en Zilvermuseum op de Lange Nieuwstraat.

Naar aanleiding daarvan nam ik enige inventarissen van boedels door om eens te zien of ook Utrechters in de 18de eeuw misschien verzamelingen gehad hebben. Helaas bleek het weinig de moeite waard te zijn. Weliswaar vindt men in rijke boedels indrukwekkende lange lijsten zilverwerk, doch grote stukken; slechts een enkele maal enige stukjes speelgoed, die echter niet nader omschreven worden.

Speelgoedmakers trof men uitsluitend te Haarlem en Amsterdam aan, waar ze konden rekenen op een groot aantal afnemers. De oude stukjes (vóór 1794) zijn met grote zorg en goede smaak gemaakt en getuigen van het grote plezier dat makers en kopers in die wereld-in-miniatuur hadden.

Waarom te Amsterdam en Haarlem zo'n rage en in het dichtbij gelegen Utrecht geen belangstelling?

Eén utrechtse dame maakte hier een uitzondering op. Het was Clara Johanna Kriecx, dochter van mr. Justus Kriecx en Agnes de Milan Visconti, beide ouders telgen uit lombardenfamilies, houders van banken van lening.

Clara Johanna Kriecx trouwde met de zoon van de schatrijke tafelhoeder te Haarlem mr. Scipio Ormea. In dit haarlemse milieu zal zij speelgoed gezien hebben en zich het voor haar dochtertjes hebben aangeschaft. Misschien kreeg ze het soms wat voordeliger dan een ander: uit niet afgeloste panden op de haarlemse bank van lening.

Scipio Ormea stierf in 1678 en 29 december 1680 hertrouwde Clara in Den Haag Pieter van der Does, procureur-generaal van Brabant.

Op 2 oktober 1685 nu mocht notaris Adriaen Houtman in zijn „comptoir” aan de Steenweg te Utrecht om twaalf uur precies een bezoek van deze deftige dame tegemoet zien. Zij wilde haar testament maken en ze had een charmante manier om dat te doen, want wat sieraden betreft had ze alles maar aan gedaan opdat duidelijk zou blijken wat naar wie moest.

Haar oudste dochter Johanna Clara Ormea kreeg het „Groote Snoer Peerlen mettet Sloth van diamanten, twelck sij Vrouwe comparante om haer hals is draegende.”

Voor Agnes Catharina Ormea „de Brasaletten peerlen die de Vrouwe comparante an haer handen draecht ende de booth van diamanten die sij op haere borst draecht.” Geen verwarring mogelijk!

De oudste dochter krijgt nog haar pillegaven toebedeeld: „een gouden Schaeckelkettingh mette goude belle die daer aen is hangende” (= rammelaar) en nota bene een „silvere Bedtpanne” top-punt van luxe en comfort!

Tenslotte komt dan „haers dochters poppekast mettet silvere poppegoet daerinne”, echter „waer van haer voornomde dochter aen Jo-Agnes Catharina Ormea haere suster sall moeten uijtkeeren en laeten volgen een gerecht dardepaert vant silverpoppegoet.”

Zo te zien moet het een behoorlijke verzameling geweest zijn, haarlems zilver waarschijnlijk. Over dit vroege speelgoed uit de 17de eeuw is helaas niet veel bekend, daar pas circa 1730 werd begonnen ook kleine stukjes zilver van een jaarletter te voorzien. De aanwezigheid van deze jaarletters maakt dat meestal geen antiek zo goed te dateren valt als antiek zilver.

Utrechtse kennissen en vrienden der Ormea's zullen ongetwijfeld het kostbare poppenhuis in Utrecht, Haarlem of Den Haag gezien hebben, doch het voorbeeld heeft men niet met dát enthousiasme dat in Holland heerste gevolgd. Was de aard der Stichtenaren te nuchter zich met dergelijke ijdele liefhebberijen bezig te houden?

H. KNOESTER

LEZING DRS. H. HALBERTSMA

Voor de Van de Poll-stichting te Zeist zal drs. H. Halbertsma van de Rijksdienst voor het oudheidkundig bodemonderzoek te Amersfoort, een lezing met lichtbeelden houden over „De kerstening van Nederland voor zover vallende binnen de grenzen van het bisdom Utrecht.”

Deze lezing heeft plaats op dinsdagavond 2 maart om acht uur in hotel Hermitage aan het Rond te Zeist. Zijdelings zullen hierbij ter sprake worden gebracht de vondsten die onlangs bij de restauratiewerkzaamheden in de Oude kerk te Zeist zijn gedaan.